

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izkušnja vsak četrtlet in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Katoličanskega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta št. 5, vsprejema naročnine, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

**Vesele velikonočne
praznike želi vsem do-
pisnikom, naročnikom
in bralcem našega lista
Uredništvo in upravništvo.**

Občni zbor Slovenske kmečke zveze

se vrši

na velikonočni torek, dne 29. marca 1910
v Mariboru v veliki dvorani Narodnega doma.

Dnevni red:

1. Naša politika, govori dr. Ivan Šusteršič, voditelj Veselovske Ljudske Stranke.
 2. Davek na vino, govori Ivan Roškar, načelnik Slovenske kmečke zveze.
 3. Poročilo o delovanju S. K. Z., govornika: dež. odbornik Robić in dr. Korošec.
 4. Volitev načelnika.
- ☛ Začetek ob 1/2. uri predpoldan. ☛

Kristus je zmagal.

Ni še dolgo tega, ko so težke megle zakrivalo nebo, preko zamrzlih livad in zasneženih goric so pa vihrali mrzli vetrovi. Zdaj pa nas mehko božajo šepetajoče sapice, livade in bregovi so pa oživali. Vrnila se je spomlad, polna kipečega mladega življenja,

in je sirla težke okove, v katere je okovala smrt dihačo zima vse stvarstvo. Zopet vse kipi in brsti. Na globoki modrini se kopajoče nebo je priplulo solnce, ponosno in zmagojuče. Razpršile so se svinčene, neprijazne megle, in zemlja drhti v objemu poljubljajočih solnčnih žarkov. Vseposod vlada bujna in sveža mladost. Življenje je premagalo smrt.

Moreče megle suženjstva in paganstva so tlačile vse človeštvo. Preko zemlje so zmagovalno vihrale nebrzdane strasti. Kakor mora je ležala na vsem človeštvu brezobzirna sebičnost, ki je v tem času slava slavje. Hipoma se megle razganejo in preko širnih poljan se razlije zarja zmagovalnega Kristusa. Težak je bil boj. Bog-človek je moral pretrpeti neštivilno preganjanj in mnogo groznih muk. Še celo v hladni grob so ga položili in postavili pred njega močno stražo. A vse to ni moglo zabraniti večlovečenemu Sinu božjemu, da bi ne dovršil svoje zmagovalne poti. Silna življenska volja, ki je hotela v neskončni ljubezni vdahnuti ogenj novega plemenitega življenja vsemu človeštvu, je zmagala. Kristus Jezus, Bog in človek, je vstal od smrti, in s tem dovršil in potrdil svoje božanstveno delo. Nesrečno, v smrt obsojeno človeštvo je zavriskalo. Na obzorje je priplavalo žarko solnce premagalec teme Boga-Kristusa. Človeštvo se je opajalo z življenjem vzbujajočimi žarki, in nove moči so zaplule po žilah. Pomlajeno, prerojeno človeštvo je razbilo odbijajoče okove suženjstva in paganstva. Vihre strasti so se polegale, in zakraljeval je večno lepi nauk: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. Vseposod se je vse prirejalo v novem, krepkem življenju, človeštvo je slavilo novo spomlad. Kristus, vir življenja, je zmagal smrt.

Stoletja je prenašal naš narod tujčovo peto. Ko se je pa pričel zavedati, završalo je med našimi nasprotniki. Z vsemi silami se je navalil na nas in nas hoče zatreti. A ne napada nas le zunanji sovražnik, tudi notranjih nasprotnikov nam ne primanjkuje. Dolgo časa so vihrale nad našimi pokrajinami vihre brezidejnega frazerstva. Puhlice o praznem narodnjaštvu brez pravega temelja so gospodovale.

Pa prišli so možje orjaki duha, in so vzbudili zamrlo življenje v srcih našega naroda. Ljudstvo se je otreslo tujih, importiranih idej, in razpršilo megle plitvega frazerstva. Sledilo je klicu svoje duše, in se je oklenilo njega, ki je vir vsega življenja. Na trdni podlagi, ki jo je dal človeštvu Kristus-Bog, in ki ima edina v sebi predpogoje za življenje in obstoj, je pričelo graditi ponosno stavbo svoje samostojnosti. In kakor bi nam na novo vdahnil Vsemogočni silnih življenskih moči in neomajno voljo, da se ne uklonimo, tako v našem gibanju vse kipi in vre. V tisočih je zaplulo sveže, mladostno življenje, in na tisoče rok je na delu, da dogradi svojo stavbo. Ves odpor nasprotnikov, ako je še tako silen in brezobziren, nič ne pomaga. Ljudstvo, ki črpa iz nevsahljivega vira življenja Kristusa-zmagovalca, mora zmagati.

V tem prepričanju obhajamo velikonočne praznike, mladostno navdušeni in trdno upajoči, potem bo spomin Kristusove zmage v nas vzbujal veselje in radost. Da se to zgodi, želimo vsem.

Državni zbor.

Dopoldanska seja državnega zbora dne 10. t. m. je bila posvečena sožalnici po dr. Luegerju. Vsi ministri, predsedniki in vsi podpredsedniki so prišli v zbornico v črnih oblekah in črnih kravatah. Predsednik dr. Pattai je govoril iskreno sožalnice, v kateri je dr. Luegerja označil za moža ljudstva in prijatelja vseh zatiranih. Poslanci so govor stoji poslušali, nakar se je seja v znamenje sožalja takoj zaključila.

Ob 1. uri popoldne se je seja zopet nadaljevala. Do šeste ure so govorili v razpravi o vladnem finančnem načrtu Choc, dr. Glabinski, Schuhmeier, Biankini, dr. Straucher in dr. Šramek. Ko se je razprava o finančnih predlogih prekinila, je predlagal predsednik dr. Pattai, da se vrši prihodnja seja v petek, 11. t. m. ob 11. uri dopoldne, in da se naj razpravlja kot druga točka vladna predloga o najetju posojila. Temu je ugovarjal socialni demokrat Seitz, ker če bi bila predloga res tako nujna, bi jo bila vlada pravočasno predložila. Seitzu se je pridružil češki agrarec Svejck, ki je predlagal, naj se o Seitzovem predlogu glasuje po imenih. Res se je glasova-

PODLISTEK.

Helena.

Ortica. — Spisal Starogorski.

Pojmo pjesma, mili družji,
pjesma nam je sreča jek!

(Zrinski-Frankopanka.)

I.

Štiridesetdanski post! Čas pokore in čas priprave na nekaj veličastnega. Narava, tajinstvena podoba mogočnosti nebeškega umetnika, je jela zopet dihati. Neka bajna radost se seli v dušo človeka.

Isto je čutila tudi Helena, mlada hčerka gimnazijskega profesorja Celina. Toplo pomladansko solnce jo je izvabilo iz sobice, da se je odpravila v mestni park, se šetat, ki je bil v bližini njenega doma.

„Ali ni Helena danes videti povsem drugačna od one Helene pred letom?“ je pravil oleander rahlo šumljaje z listjem, lovori. „Njeno lice je bledejšo od lani, in njene plave oči gledajo nekako žalno v svet.“ Lovorika je sumela in pritrjevala.

Ustnice Helenine so bile stisnjene, kakor bi se bale, izdati to, kar se godi v mladih prsih, v sanjavi duši.

Ali pred letom so se te ustnice smehljale, tako lepo in brezskrbno, da bi človek od veselja vzklikal. Kaj je zagrenilo v tej kratki dobi življenje mlade Helene? ...

Zraven stoječa breza, ki je poslušala pogovor oleandra in lovori, je potresla s svojimi vejami. Daljša je bila kakor oleander, daljša kakor lovorika,

in zato je videla in vedela tudi dokaj več, kot ta dva. Potresla se je enkrat z vejami in dejala:

„Pa vama povem, če hočeta poslušati.“

„Povej!“ sta poprosila oleander in lovorika.

In bela breza je jela modrovati.

„Mlada kri pač malo miruje, vedno sili za veseljem in zabavo. Ali naj si bo zabava še tako dobra in koristna, slabo je pogosto skrito pod krinko in gre z dobrim, kakor raste ljulika med še tako čisto pšenico.“

Helena je bila živahno, neugnano dete, kar sta videla vidva i tako, kakor jaz. Mlada in ne vedoča, da je svet preprežen s samimi zankami, kakor v kraljestvu pajkov. Mislila je, da je ves svet samo cvetje brez trnja. Tako je rasla in se razvijala, kakor cvetni grm, in iz deteta je vzcvetela deklica, lepa in mila kakor solnce.“

Tu je breza vzdihnila, pomolčala. Zazdela se ji je, da stoji daleč v gozdu med sestrami, in ne v mestnem parku osamljena. Oleander in lovorika pa si je nista upala dramiti iz te zamaknenosti.

Ali breza je začela zopet, z izpremenjenim, monotonnim glasom. Očividno se je mislila, da je med sesticami v gozdu, in da njim pripoveduje to dogodbico.

„Helena se je najraje sprehajala s svojim psičkom po lovorjevem drevoredu, ali pa je sedla v senco oleandra, in zrla tja po morju. Tu in tam je vzela knjigo in čitala. Pogledala sem enkrat v odprto knjigo, ko je slonela ob mojem deblu in nekaj sanjala, in videla sem, da čita same spise, ki opisujejo njeno domovino in junake, ki so se žrtvovali za svoj dom. Helena je bila rodoljubkinja.“

Razun drugih šetalcev, ki so hodili mimo mene,

sem opazila mladega poročnika. Rad je videl Heleno, ter jo opazoval, ko je sedela na klopi pod oleandrom. V njem so se vzbujale želje, da bi vlovil lepo devo v svoje mreže.

Nu, Helena se ni menila za moški svet. Hotela je biti drugačna, kakor so dekleta, in prezirati pustolovce-moške. Domišljevala si je, da bo kos svojih nalogi. Opazila je tudi ona tega poročnika, in spoznala s svojim ženskim čutom, da hodi le radi nje po belem pesku lovoričevega drevoreda. In smejala se je sama pri sebi. Sicer sta ji ugajali uniforma in sablja, ali le tako, da je imela povod misliti in si predstavljati junake svoje domovine. Sicer se ji je tudi on zdel nekako podoben junaku, ker je stopal tako ravno in ponosno ...

In to je že dovolj, da se začnejo odpirati človeku drugi svetovi, polni sanj in domišljij.

Helena se je pa nehote vsilil v dušo ta poročnik, posebno, ko jo je jel pozdravljati. Nji se je to zdelo čudno, in pritrjevala si je, da je to predrzen človek, ta poročnik, ki kar pozdravlja, ne da bi jo bližje poznal.

Nekoč je peljal četo vojakov po ulici iz vežbališča, ter jo pozdravil z golo sabljo. To ji je posebno ugajalo. Nalahno je zardela in se ozrla. V tem se je ozrl i on, in pogleda sta se vjela.

Nesrečni pogledi ...

Heleno je to zmedlo. Opazila je muzanje vojakov, in pobegnila v stransko ulico.

V mislih pa ji je bil vedno oni poročnik, mlad in ponosen. Jezilo jo je, da se je obnašala tako čudno, in sklenila, da se ga bo ogibala.

Nekaj dni res ni šla po svojem običajnem sprehodu, ampak je bila raje v svoji sobici, ali pa se spre-

lo po imenih, in je bil Seitzov predlog sprejet s 196 proti 187 glasovom. Poslanci Slovanske Jednote in socialni demokratje so viharo ploskali, Nemci pa razburjeni kričali „ptuj“.

To glasovanje je pač pokazalo vladi, koliko se lahko zanese na sedanjo vladno večino. Vladi prijazni in Slovonom nasprotni listi ji že priporočajo, naj si že enkrat preskrbi tako večino, da ne bo vsak trenotek izpostavljena porazom.

V seji dne 11. t. m. je govoril kot prvi bivši trgovinski minister dr. Fort. Poročal je o državnih finančah, ki so zelo neugodne. Vlada potrebuje 395 milijonov kron, da pokrije zvezojoči primanjkljaj v državnem proračunu. Do 1. aprila mora dobiti pooblastilo za novo posojilo, ali bode pa morala zapreti državne blaginje. Ako vlada hitro ne izpremeni svojega protislovenskega sistema, tudi ne bode mogla rešiti finančnega načrta.

Glavni govornik za vladni načrt, krščanski sociallec Kemetter, je odločno govoril proti davku od vina in mineralnih voda.

Glavni protigovornik, socialni demokrat dr. Renner, je zahteval preosnovo državne uprave in grajal uradništvo, ki preveč sega v narodnostne prepire, in tako izgublja zaupanje prebivalstva.

S tem je bilo prvo branje finančnega načrta končano.

Na vrsto je prišla razprava o italijanski pravni fakulteti. Izmed Jugoslovanov je govoril poslanec Spinčič, ki je izjavil, da glasujejo Slovani za italijansko vseučilišče, ako jim vlada obenem zagotovi slovensko pravno fakulteto v Ljubljani. Odločno pa se morajo jugoslovanski poslanci upreti italijanski zahtevi, da bi se pravna fakulteta ustanovila v Trstu ali kjerkoli v Primorju.

Krščanski sociallec Schmid prizna Italijanom pravico do fakultete v Trstu, zahteva pa ondi nemški oddelek na mornarski akademiji. Predsednik je nato prekinil razpravo, ki se je nadaljevala v torek, 15. t. m.

Proti vladni predlogi za ustanovitev laške pravne fakultete je dne 15. t. m. zelo ostro govoril vsenemški poslanec Wastian. Med njegovim govorom so laški poslanci zapustili dvorano. V imenu vlade je branil vladno predlogo naučni minister, češ, da Italijani dobe nekaj, kar so že imeli.

V imenu „Slovenskega kluba“ je govoril poslanec Gostinčar. Njegov govor je bil ognjevit zagovor enakopravnosti vseh narodov. Posebno pozornost je vzbudil s trditvijo, da hoče vlada ustreči italijanskim zahtevam radi pritiska italijanskega zunanjskega ministra. Gostinčarjevemu govoru so slovenski poslanci živahno pritrdjevali.

Razprava glede ustanovitve italijanske fakultete se je vršila še tudi v sredo, dne 16. t. m. Glavna govornika sta bila: koroški poslanec dr. Waldner za in dr. Rybar proti. Dr. Waldner se je med splošnim smehom izjavil za italijansko fakulteto v Trstu, ker bi bili italijanski visokošolci na Dunaju velika nevarnost za nemški značaj mesta.

Dr. Rybar je jako obširno in spretno navajal vse razloge, ki govorijo proti italijanski fakulteti v Tr-

stu. Med živahnim pritrdjevanjem slovenskih poslancev je bil vladni zistem, ki pozna narode raznih vrst, prezira pa narodno ravnopravnost. Jugoslovanski poslanci pač priznajo Italijanom pravico do vseučilišča, izdajali pa bi svoj narod, ako bi molče glasovali za italijansko fakulteto v Trstu, kjer italijanski mogotci Slovincem ne privoščijo niti ljudske šole. Sicer pa je tudi za vlado le iz političnih nagibov postala italijanska fakulteta nujno vprašanje. Vlada si hoče zagotoviti italijanske glasove in zakrpati zvezojočo trodržavno zvezo. Bolje pa bi storila, ko bi si pridobila srca in zaupanje jugoslovanskega prebivalstva ob Adriji. Vdana in zvesta srca so boljša in trdnjša obramba, nego oklopnice in topovi.

Vladna predloga se je odkazala proračunskemu odseku, nakar se je pričela razprava o postavi proti pijančevanju. O postavi je poročal v imenu socialno-političnega odseka češki katoliško-narodni poslanec dr. Stojan. Opozarjal je posebno na žganjarsko kugo, ki zahteva toliko žrtv. Poudarjal je, da se morate cerkev in šola združiti s pomočjo vlade na boj proti temu zahrbtnemu sovražniku.

Nujni predlog glede železniške nesreče pri Uberskem, ki je zopet prišel v razpravo, je bil po kratki razpravi enoglasno sprejet.

Končno so se prečitale interpelacije, med katerimi so tudi 4 dr. Benkoviča in tovarišev. O teh smo že poročali v zadnji številki med najnovejšimi vestmi.

Dne 17. t. m. se je nadaljevala razprava o zakonu proti pijančevanju. Razprave se je udeležilo zelo mnogo poslancev. Večina zbornice je bila z načrtom nezadovoljna, in je zahtevala mnogo sprememb.

Za postavbo se je toplo zavzel dr. Krek, ki je poudarjal, da nudi načrt, dasi ni popoln, vendar mnogo dobrega, in bi gotovo dvignil duševno in telesno od alkohola razjedeno razpoloženje ljudstva.

Po končani razpravi je bil zakon zopet odkazan odseku z naročilom, da postavljeni načrt tekom enega meseca v smislu izvajanj govornikov spremeni in zopet predloži zbornici.

V petek, dne 18. t. m. se je vršila zadnja seja državnega zbora pred velikonočnimi počitnicami. Zbornica je obravnavala o splošnem zakonu za lokalne železnice in o nekaterih manjših lokalnih železnicah. Govoril je železniški minister in priporočal predlogo kot podlago za nadaljnje delo.

Prihodnja seja državnega zbora se bo vršila bržkone 14. aprila.

Politični ogled.

— Sporazum med Avstrijo in Rusijo. Pogajanja med Avstrijo in Rusijo so se povoljno končala, ker se je v vseh političnih vprašanjih doseglo sporazumljenje. Vsled tega so normalni politični odnosi med Avstrijo in Rusijo zopet upostavljeni. Ruska vlada je ob tej priliki priobčila obširen komunik, v katerem poudarja: 1. da se je sklenilo, vzdržati prejšnje stanje na Balkanu; 2. se je določilo, da se ima sedanji svobodomiseln režim v Turčiji podpirati in utrjevati; 3.

se je zasigural miren razvoj in utrjevanje političnega ugleda malih balkanskih držav.

— Ogrski državni zbor je bil dne 22. t. m. razpuščen. Prestolni govor ob razpustitvi je imel nadvojvoda Jožef.

— Ogrsko. V ogrskem državnem zboru so se dne 21. t. m. vršili taki pretepi, da je prvokrat, kar obstoji ogrski državni zbor, tekla v zborilnici kri. Že na vse zgodaj je bil k seji velik naval. Ko je predsednik prebral kraljevo pismo o odgodenju državnega zbora, je vstal Justhovec grof Bathiany, in dolžil vlado postavolomstva. Že odgodenje je bilo postavolomstvo, temveč postavolomstvo je v ex lex položaju razpustiti državni zbor. Nato je vstal Franc Košut, ter se pridružil temu naziranju, istotako govornik ljudske stranke. V tem trenutku je skočil k ministrskemu predsedniku Geza Polonyi in grozil Khuen Hederwaryju s pestmi. Poslanci vladne stranke so mu klicali: „Sram Vas bodi. Vi spadate v norišnico. Vi tepec, svinja!“ Radi nasilnega hrušča je predsednik prekinil sejo. Ko je bila zopet seja otvorena, je ministrski predsednik Khuen Hederwary hotel podati izjavo, a ropot je bil tolik, da se ga ni razumelo. Khuen Hederwary je zato stopil k stenografom, da bi jim narekoval svojo izjavo. To je bilo znamenje za skandale. Poslanci vladne stranke so hoteli ministrskemu predsedniku na pomoč, a prepozno. Okolu ministrskega predsednika in drugih ministrov se je že razvil tepež, kakršnega ogrski državni zbor še ni videl. Po Khuen Hederwaryju in drugih ministrih so padale težke pesti Košutovcev in Justhovcev. Nakrat so pričeli Košutovci in Justhoveci metati na ministre težke knjige in tintnike, ki so bili vrženi s toliko silo, da jim ni bilo mogoče parirati, ter sta bila Khuen Hederwary in poljedelski minister ranjena ter sta močno krvavela. Khuen Hederwary ima dve rani v obrazu, in tudi poljedelski minister ima raztrgane obraz. Priti so morali na pomoč zdravniki. Predsednik zbornice je moral sejo drugič prekiniti, a tepeži so se nadaljevali z isto močjo. Šele čez več minut se je polegel vihar.

Malá politična naznanila.

Dne 18. s. s. a. Pruska zbornica je odobrila dne 16. t. m. v tretjem branju z 237 proti 167 glasovom predlogo o volilni preosnovi za pruski deželni zbor. — V Kielu na Nemškem je izključenih od dela do 3500 delavcev. Ti so priredili dne 15. in 16. t. m. velikan-ske demonstracije. Na policijo, ki je nastopila, so metali steklenice. Ranjenih je bilo 20 policistov, ki so potegnili sablje, in ranili precej oseb. — Usoda Krete se odloči pri konferenci velevladi, ki bo v Rimu.

Dne 19. s. s. a. Na Grškem se pripravljajo kmečka vstaja. Po Tesaliji se agitira od vasi do vasi na kmečki upor. — Priklopljenju Koreje Japonski so pritrdile razven Amerike vse velevladi. — V Perziji je vzbuhnila nova revolucija, ki jo podpirajo bivši šah, ki je sedaj v Odesi. Na čelu nove revolucije stoje perzijski duhovniki.

Dne 20. s. s. a. V mornariški vojašnici v Pulju se je prigodil v torek zvečer ob 9. uri nečuten skandal. Nek vojak mornarice je privezal cesarjevemu kipu vrv okoli vratu, in vrgel kip po stopnicah, da se je razletel na neštivilno kosov. Proti storilcu, ki še ni znan, se vrši najostrejša preiskava. Sodi se, da je storil ta nečuten čin kak, od irendentistov nahu-

bajala kje drugje. Končno se ji je jelo tožiti po priljubljenem mestu, in ženska nprav je zmagala trdne sklepe.

„Kaj neki poreče oni predrznež?“ se je vprašala. „Radovedna sem, ali še vedno hodi tam okrog.“ Kdor nevarnost išče, se v njej pogubi, so dejali stari ljudje, in menda ne zastonj!

Helena je šla počasi po beli stezici. Njeno vitko, ravno telesce je objemala lahna, bela obleka. V nedrjih je imela duhteče vijolice. Šla je počasi in lahno. Sprva se ni zmenila za okolico, ampak je nekaj vezala. Kako pa se ustraši, prišedši k oleandru, ko zagleda na klopi, na njeni klopi — poročnika.

Častnik je videl prihajajočo Heleno. Sprva je mislil oditi, vendar si je premislil in ostal.

Helena je zardela, častnik je pa vstal in se jel opravičevati.

„Gospica, prosim: odpuščanja, če sem se predrznil dotakniti kraja, kateri je Vaš! Človek se rad vglablja v lepoto življenja. In Vaš prostor, gospica, ti oleandri, te lovorike, prevzamejo človeka tako, da bi bil rad vedno med njimi.“

Govoril je rahlo, v njegovih besedah je zvenelo nekaj sanjarskega, da je Heleno omamilo. Stala je in rdel.

„Gospica,“ je nadaljeval, „nisem mislil, da bi prišla danes. Ako bi vedel, bi se pač ne drznil... Prišla ste pa tako tiho, kakor bi priplavala...“

„Prosim, gospod,“ je rekla Helena poročniku, in njemu se je zazdelo, da je zazvenela srebrna struna. „Ta prostor je pač prirejen za vsakogar, in vsakdo ima pravico do njega.“

„Oprostite, gospica — moje ime: poročnik Zoran Kastrinič... Predstavim se Vam, da lahko zahtevate zadoščenja, ako sem Vas žalil.“

„Prosim, s čim bi me žalili...?“ In vnovič je zardela.

Imenoval ji je svoje ime. Pogledala ga je. Stal je pred njo, in se klanjal z ono natančnostjo in ličnostjo, ki je lastna častnikom avstrijskih polkov.

„Helena Čelinova,“ je šepnila deklica, in mu podala roko.

Poročnik je prijel njeno majhno ročico in jo poljubil.

Nekaj hipov sta molčala oba.

„Res, okusno znate zbirati svoje izprehode, gospica,“ je jel poročnik. Čutil je, da mu danes ne teče govorica tako, kakor navadno. „Ta prostor je lepši, kakor vsi drugi okrog, vsaj meni se zdi! Le pogledajte tukaj ta oleander, te lovorike... in pa razgled po širni vodi, koder se ziblje vedno toliko ladij in ladij! Sicer vsakdanja stvar, ali vendar lepa! To je prostor, kakor nalašč za umetniško dušo, da se nasanja zaželenih slik...!“

Helena je prikimala. Čudno, da jo je zapustila danes njena navadna živahnost! Misli se ji nekako mešajo, in nič pametnega si ne more domisliti. Neljub ji je bil ta sestanek, in zopet bi ji ne bilo prav, ako bi sedaj poročnik odšel.

„Jaz sem res čudna. To morje, dasi sem takorekoč rojena na njem, me zanima tako, kakor bi ga še nikdar ne videla. Ko ga gledam, skoraj ne morem verjeti, da je propalo kraljestvo Hrvatsko, da je postal suženj narod, ki si je nekdanj volil svoje lastne kralje, in da so po tej vodi vozili svoje blago v hrastovih brodih domači ljudje, in se glasile tam naše pesmi.“

„Kako to, gospica,“ vpraša poročnik.

„Oj tužno je, gospod poročnik! Sedaj se vozi tujec po teh domačih vodah, in domači narod strada. — Ali Vam ni znana zgodovina, gospod poročnik,“ ga vpraša živahno.

Poročnik je malo vedel o zgodovini Slovanov, in se tudi ni mnogo brigal za to. Helenino hlastno vprašanje ga je zmedlo nekoliko. Sprevidel je, da stoji pred njim rodoljubno dekle, s katerim bo moral obče-vati rodoljubno, ako boče, da mu ne izgine iz pozorišča.

„Gotovo, gospica! Saj sem tudi jaz rojen na Hrvatskem!“

Znal je dobro igrati ulogo.

„Potem sva celo rojaka,“ je rekla Helena veselo. „Mati mi je sicer Slovenka, ali oče mi je rodona Hrvat. Jaz pa ljubim lepo Hrvatsko prav tako kakor milo Slovenijo.“

Helena je zadobila zopet svojo veselost. Pogovarjati se zaupno s tujim človekom kar na cesti, to je zoper običaje in odnose mladih dam! Zato se je poslovala, dasi bi še najraje ostala.

„Zala punica,“ je momljaj poročnik in gledal za njo. „Zalo dekle! Mlada je še skoraj! Skoda take stvarice... Pa kaj? Ženska je ženska! Če se ti ne pošališ z njo, se pa pošali ona s teboj... Tukaj se je pa že vredno potruditi. Vse niso enake. Karla, ej ta je bila hitro moja, prav tako Matilda. Z Nežiko je bil že večji križ. Otilija, te pa sem se potem že komaj otresel... Seveda z natakario, kakor je Polona, pa se naj sam zlodej muči. — Hm, briga me vse to! Po-skusimo srečo pri Heleni! Saj napačen nisem, rodoljuba pa bom že nekako igral, dasi bi mi bilo veliko ljubše, če bi lahko govoril o šampanju... Dosedaj se mi je še povsod steklo vse po sreči... Res je že tudi, da me ta ali ona kolne, ali to me boli pač zelo malo. Svet je svet, živeti se mora veselo, dokler je čas...“

Breza je vzdihnila.

„Zanjke, zanjke... Zlobnost je stari gost, in išče, kogar bi pogubil. In svet se posmehuje in raduje, ako se vjame žrtve. Da bi tolažil, pomiloval, nikoli... Ljudje so si drug drugemu nevoščljivi...“

In breza je obmolnila, nato pa zopet nadaljevala.

„Poročnik Zoran Kastrinič, dasi rojen Hrvat, je bore malo poznal rodno grudo, koja diči toliko je-nakov. Svoj značaj je znal zakrivati izbornu, kakor je sam hotel, in kdor ga ni poznal natanko, si je bil svest najpoštenjšega obraza. Dandanes hodi lopovstvo v poštenih obrazih okrog. — Govoril je počasi, z neko laskavostjo, njegovi izrazi so bili izbrani... vse tako, da je vlekle... Duševne zmožnosti, ki so

skan Lah-vojak. Škandal se spravlja v zvezo z laško fakulteto. — Parlamentarna nemška krščanska socialna zveza je dne 17. t. m. soglasno izvolila dr. Gessmanna za načelnika. — Angleški kralj Edvard se sestane meseca aprila v Neapolju z laškim kraljem. Nato se podasta angleški kralj in prestolonaslednik v Carigradu, kjer obiščeta sultana.

Dne 21. s. u. s. e. a: Praško državno pravdnštvo je uvedlo proti prirediteljem kongresa narodno-socialne mladine pretekli mesec v Pardubicah sodno preiskavo. Tudi proti poslanec Chocu, ki je predsedoval kongresu, se je uvedlo sodno postopanje. — Najvišji sodni dvor je, kakor smo že poročali, zaradi protivojaške propagande obsojenim 45 češkim narodno-socialnim pristajšem zvisal kazni v visokosti od 4 mesecev do 2 leti. Dne 17. t. m. so dobili obsojeni nalog, da morajo nastopiti v 24 urah kazni v kaznilnici v Jitruvi. — Radi krvavih dogodkov v Ruščuku na bolgarsko-rumunski meji so sklicali sofijski vseučiliščniški shod. Po shodu se je vršila velikanska demonstracija pred kraljevo palačo. Demonstrante je naposled kavalarija razgnala. — Rusi so zgradili pri ustju Amurja razne utrdbe. Vse točke na meji so zasedene z rezervisti. Tekoče leto je bilo na mejo odposlanih 200.000 vojaških rodbin.

Dne 22. s. u. s. e. a: Pri Larisi na Grškem je poizkušalo okoli 500 kmetov ustaviti žel. vlak ter so pobili okna na železniških vozeh. Posredovati je moralo vojaštvo, ki je proti demonstrantom streljalo. Mrtvih je bilo pet kmetov in 15 ranjenih. — Avstrija je izjavila, da je pripravljena samo pod tem pogojem skleniti trgovinsko pogodbo s Srbijo, ako se le-ta odpove težnji po carinski zvezi z Bolgarsko, in ako ne sklene trgovinske pogodbe s Turško. — 76 poslancev ruskega državnega zbora, pripadajočih skrajni desnici, je poslalo carju spomenico, v kateri zahtevajo, da se odpravi ustava. — Angleška liberalna stranka poziva svoje pristaše, naj bodo pripravljeni na nove volitve. Iz tega sklepajo, da bo vlada v kratkem zopet razpustila parlament.

Razne novice.

* Kmetje in vsi prijatelji Slovenske kmečke zveze, na velikonočni torek, dne 29. marca je vaš stanovski shod! V vašo sredino pride veliki prijatelj slovenskega kmečkega ljudstva in odločni zagovornik njegovih pravic in zahtev, poslanec dr. Šusteršič. Priliko boste imeli slišati moža, ki stoji v ospredju avstrijske politike, in je najbolj sposoben in obenem najbolj vztrajen nasprotnik protislovanskega sistema sedanje vlade. Z njemu lastno jasno in vneto besedo vam bo razložil boje, ki jih morajo bojevati Slovani, osobito Slovenci, za dejansko enakopravnost, očrtal smer, v kateri se mora gibanje slovenska in jugoslovanske politika, da pride do zaželenih ciljev, ter vas napolni s svetim navdušenjem za velike naloge našega naroda. Velikonočni torek se boste v Mariboru tudi postavili v bran za svoje gospodarske koristi. Predsednik S. K. Z., poslanec Roškar, vam bo poročal o novem vinskem davku, ki ga namerava vlada naložiti na kmečke rame v nepopisno škodo našega vinogradništva. Združite svoje glasove v mogočen protest! — Poslanca Robič in dr. Korošec pa bosta

se razvijale le za samopridnost in koristolovje, so bile tolike, da bi se človek razjokal nad napačno rabljenim božjim darom... O, Bog, domovina je ječala pod tujim jarmom, njen sin pa je igral ulogo zapeljivca...!

Uboga Helena! Kje je ostal njen domišljavi ponos?... Doma se je zaprla v sobico. Psiček, ki se ji je hotel dobrokati, je moral pobegniti. — Čudno! Nekateri trenotki so res usodepolni...

"Ta poročnik... Predrznost je, velik predrznost... Nalašč je šel sedet tja na mojo klopico... Potem se pa še izgovarja?!" je govorila Helena polglasno. "Kakor je videti, ni to napačen človek!..." Govori lepo in premišljeno. Mislila sem, da so res vsi moški divji — ..."

Vzela je knjigo, da bi čitala. Ali misli so ji sile venomer k poročniku.

"Kako mu je ime?... Zoran Kastič... ne... drugače. Kastrič, da Zoran Kastrič."

In listala je dalje.

Za trenotek je sedla h klavirju, in prsti so se dotaknili tipk klavijature. Zaigrala je arijo iz neke opere. A igrali so prsti, duh nje ni bil pri godbi. Malo pa mato so se jeli spreminjati akordi, in klavir je igral pesem. Helena je pozabila na vse in zapela, kakor v snu, kar je igrala:

"Kadar se možila bom
s teboj, moj junak,
mora strašni topov grom
tresti zemlje tlak.
In na gradu razvalin,
te objanem sin planin:
dam ti roko, ljub junak,
hrabri korenjak."

Glasovi so se poizgubljali, a Helena še je vedno držala tipke zadnjih akordov.

(Konec prihodnjih.)

govorila o delovanju S. K. Z. in posebno še o tem, kake boje morajo naši vrli deželni poslanci vojevati v graški deželni zbornici, kjer ohola večina v prah tepta narodne in gospodarske koristi slovenskega štajerskega ljudstva. Slovenski kmetje, v teh burnih in politično žalostnih časih je bolj treba kot kedaj, da pokažete v javnosti, kar o vas pričuje slovenska zgodovina, da namreč na vas sloni obstanek in obramba slovenskega naroda! Slovenski kmetje in njihovi prijatelji, na velikonočni torek pridite v najobilnejšem številu v Narodni Dom v Mariboru! Somišljeniki na svidenje!

* Občni zbor S. K. Z. Opozarjamo vse, ki nameravajo udeležiti se občnega zbora, da morajo s seboj prinesiti vabila. Brez vabila se redoma ne bo nobenega pustilo v dvorano. Izjema je seveda pri tistih, katere reditelji osebnost poznajo.

* Iz deželne službe. Učitelj Henrik Tribnik na moški kaznilnici v Mariboru je povišan v 9. činovni razred.

* Iz finančne službe. Finančni konceptni uradnik dr. Vilko Marcatti je prestavljen od finančnega deželnega ravnateljstva v Gradcu k okrajnemu finančnemu ravnateljstvu v Mariboru.

Prestavljena sta pri finančni straži: nadpaznik Anton Strnel iz Laškega v Radgono, in Lovro Žnuderl iz Slov. Bistrice v Slovenjgradec.

* Osebna vest. Ekscelexca prevzvišeni gospod knezoškof odpotujejo prihodnji torek na Dunaj, da tam dne 30. sušav v stari minoritski, sedaj italijanski cerkvi Marije Snežne v I. okraju poroči hčerko bivšega mariborskega vojaškega poveljnika, globokovernega generala Alberta grofa Nostitz-Rieneck, grofica Karolino, z vitecom Henrikom pl. Löwenthal-Linau, c. in kr. poslaniškim svetnikom v Washingtonu. — Dve sestrini nevestini ste svoj čas prejeli iz rok mil. nadpastirja v Mariboru zakrament sv. birne, ženin pa je tukajšnji škofljan, ker je dedič in lastnik d' Orsayjeve graščine Sv. Jurija v župniji Gornje Svete Kungote.

* Ometanje dimnikov. Deželni zakon od 29. avgusta 1895., št. 97. d. z. določa, da mora dimnik dimnikar ometati. Izjemoma more občinski odbor za pritlične, najmanj 100 metrov od tujih poslopij oddaljene, posamič stojče hiše dovoliti, da hišni gospodar sam ometa dimnik; to treba naznaniti politični oblasti; župan določi, kolikokrat se mora take dimnike ometati. — Toliko v pojasnilo z ozirom na to, da se v zadnjem času ta zakon zelo strogo izvršuje.

* Polovična vožnja za delavce. Državna zveza javnih posredovalnic za delo v Avstriji je dosegla lep uspeh za one delavce, katerim se je dobilo in preskrbelo delo v kakem drugem kraju, pravico do polovične vožnine. Tozadevne določbe pa se glase: 1. Delavci, katerim je preskrbelo delo kaka javna in občeskoristna posredovalnica v kakem nvanjem kraju, imajo pri voznjah čez 50 km pravico do polovične vožnine v III. razredu osebnih in mešanih vlakov. 2. Polovični vožni listki se dobe pri blagajni, če se pokaže po določenem vzorcu izgotovljena nakaznica javne posredovalnice. Na tej izkaznici pa mora biti ime delojemalčeve, železniška proga, in pa dan odhoda za beležen, kakor tudi potrdilo, da se je lastniku te izkaznice preskrbelo delo. 3. Ta izkaznica se pri blagajni zaznamuje z uradnim pečatom. Pri pregledovanju vožnih listkov se mora pregledniku pokazati, in na zadnji postaji z vožnim listkom oddati. 4. Železniška uprava ima pravico, da to ugodnost za določeno dobo, posamezna postajališča in nekatere vlake preklic, oziroma ustavi. Opozarjamo naše delavske sloje na posebno ugodnost in važnost te naredbe.

* Poročanje o stanju setev in o letini. V sporazumljenju z glavnimi kmetijskimi družbami in drugimi prizadetimi činitelji, je kmetijsko ministrstvo sklenilo, da dosedanje poročanje o stanju setev in letini primerno preuredi, ter to preuredbo izvede pred začetkom letošnje poročnevalne dobe. — Bistvo te preuredbe je, da poročevalci o stanju setev in o letini kmetijskemu ministrstvu odslej vsakočasnega stanja setev in domnevane letine ne bodo opisovali s popolno poljubno izbranimi besedami, ki imajo različen pomen, kakor so to doslej delali, ampak cenili bodo z natančno določenimi zaznamki v številih, glede petih glavnih pridelkov (pšenice, rži, ječmena, ovsu in koruze) se pa za poskušnjo na novo vpeljejo stvarne cennitve. — Obenem je bilo sklenjeno, da se o sadjarstvu in vinstvu odslej ne bode več poročalo v splošnih poročilih o stanju setev in o letini, marveč — enako, kakor se to godi glede hmelja že več let — bodo to v posebnih poročilih opravljali poročevalci, v ta namen naprošeni. — Vse podrobnosti omenjene preuredbe so razvidne iz „Navodila poročevalcem o stanju setev in o letini c. kr. kmetijskemu ministrstvu“, ki ga kmetijsko ministrstvo v kratkem naravnost pošlje svojim poročevalcem, ki obsega potrebna pojasnila, obrazce, vzorce in beležnice. — Golice za poročila bo kmetijsko ministrstvo naravnost in pravočasno pošiljalo poročevalcem.

* Znake za revizorje po vlakih je uvedlo železniško ministrstvo, ker se je večkrat nameril za revizorje, ki jih ni mogel nikdo poznati kot take, kak neprijeten slučaj. Omenjeni znak je iz posrebrene kovine — uradne osebe za bodo nosile samo pri opravljanju svojega posla — kaže krilato pero z dvema trakovima in latinskimi napisom „revizor“.

* Kake vžgalice kupujete? To naj vpraša vsak naš somišljenik svojega prijatelja, vsaka naša somišljenica svojo prijateljico. Naše vžgalice so one, ki kažejo na ovitku pod lipovim perjem dve bratski roki, ki držita slovensko zastavo, in ki imajo napis: V korist obmejnim Slovincem. Samo te vžgalice povsod zahtevajte in kupujte! Naše gospodinje, ali imate v svojih kuhinjah povsod te vžgalice?! Ako jih nimate, takoj jih kupite! S tem koristite tudi našemu delu pri rešitvi onih slovenskih bratov, ki jih hoče tujec na meji potujčiti. Kupujte pri onih trgovcih, ki imajo naše vžgalice! Doslej smo bili vse premalo odločni po zahtevi po naših vžgalicah. Odslej naj bo to drugače! Naročila sprejema „Gospodarska zveza“ v Ljubljani. Trgovcem izrežite to notico iz našega lista, in jim povejte: Naročila izpod originalnih zabojev po 50 zavitkov ali 5000 škatljic se izvršuje samo proti povzetju. Naročniki originalnih zabojev, ki žele vžgalice na poznejše plačilo, se prosijo, da navedejo takoj pri naročitvi svoje reference. Obenem se vsi naročniki naprošajo, da natančno označijo zadnjo pošto in železniško postajo. — Torej v vse naše domove naše vžgalice v korist obmejnim Slovincem!

* V kakšnem znamenju se je Ciril-Metodova družba poliberalila. Liberalci, ki imajo glede nekaterih reči jako kratek spomin, so zadnje dni po svojih listih pisali, da se liberalci niso družbe zato polastili, da jo vsužnijo v svoje „svobodomiselnost“ namene, marveč le zato, ker „klerikalci niso hoteli v družbi delati“. To grdo laž je treba temeljito pobiti. Celo leto pred skupščino v Bohinju sta „Omladina“, „Narod“ in „Tovariš“ pisala, da se mora družba „reformirati“ v „posvetnem“ smislu. „Omladina“ je naravnost rekla, da se mora „laicizirati po francoskem vzoru“, in „Tovariš“ je avgusta 1907 naravnost zapisal: „Vun šolske sestre iz družbinih šol; nastavlja naj se samo moške, napredne, prosvetljene, vsakih predsodkov proste učne moči! Tem učiteljem naj se izroče v roke še gospodarska podjetja, društva, hranilnice itd.“ — Na skupščini sami pa so vpili: „Požegnanih oseb nobenih v odbor!“ Profesor Majcen je, ko je eden priporočal slovo, vpil: „Rimske sloge nočemo!“ Slavni narodnjak Rostohar pa je kričal na Grafenauerja, češ, da služi „malopridnim, klerikalnim namenom“. O „Edinosti“ piše „Slovenec“, da je tedaj molčala, dočim sedaj kriči, kakor fazanova kokoš. „Omladina“ je v 4. številki, l. 1907. pisala, tako-le glede družbe: „Odpraviti se morajo nunske internati.“ in ker družba sv. Cirila in Metoda v prvi vrsti poudarja vzgojo na narodnem in katoliškem temelju, „je času primerna izprememba pravil nujno potrebna, zakaj to ne gre dalje, da bi se vzgajali potom družbe sv. Cirila in Metoda le dobri habsburgovci in katoličani!“ Tako ste takrat pisali, in v tem znamenju naskočili družbo! Šol pa zato niste „po francoskem vzoru palaicizirali“, ker branijo to državni zakoni, in ker ste izprevideli, da bi se na podlagi verskega paragrafa v družbinih pravilih dal vjeti še marsikateri kafin na liberalno družbino limanico. Cesar pa v šolah se niste izvedli, to poizkušajo v podružnicah, francoski duh pa veje danes v vsi družbi, ki ste jo tudi v znamenju francoskega duha dobili v svoje roke! Liberalni ciril-metodisti, roke stran od našega ljudstva! Tako poroča „Slovenec“.

Liberalna Zadruga zveza v Celju je v groznih skripcih, ker jo je zapustilo mnogo članic, mnogo jo bode pa še zapustilo. Pa gospod Stibler si ve pomagati. Sedaj je preustrojl socialni odsek zveze liberalnih učiteljev v zadrugu. Kak namen bo ta zadruga imela, ve le Stibler sam, glavno je le, da dobi umirajoča Zadruga zveza v Celju jedno novo članico in lahko izkaže v prošnji za podporo mnogo članic. V kratkem pričakujemo preustrojev vseh liberalnih omizij v Celju v zadrugu. Mogoče se preustroji tudi podružnice Ciril-Metodove družbe v zadrugu in liberalna Zadruga zveza v Celju bo rešena.

* „Südmarka“ in njeno raznarodovalno delo. Letno poročilo Südmarke za leto 1909. je izšlo. Dohodkov je imela 471.876 K 90 vin. (458.544 K leta 1908.), h čemur se mora prišteti še nedoločen dohodek od loterije, okroglo 85.000 K. Članarina je narastla od 100.512 K na 129.198 K, dohodki iz nabiralnikov so poskočili od 28.706 K na 42.318 K, prodaja raznih izdelkov se je zvišala od 24.597 K na 40.255 K, dobička od užgalic pa od 14.738 K na 18.762 K. Izdatkov je bilo 451.114 K, za 600 K manj kot leta 1908. Za naseljevanje se je izdalo 159.431 K 45 vin., leta 1908. 190 tisoč 529 K 47 vin. Leta 1909 se je ustanovilo 115 novih podružnic, vseh članov pa ima Südmarka okroglo 71.000.

* Knjižnica S. K. S. Z. je zopet redno odprta vsaki dan od 4. do 6. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 10. do 11. ure predpoldne. Knjižnica ima na razpolago najboljše spise slovenske književnosti. — Nahaja se v Koroški ulici št. 5.

Za obmejne Slovence je poslal deželni poslanec in župan gospod Meško, ker se ni mogel udeležiti tečaja za župane, 3 K.

1600 obrabljenih poštinih znamk je poslal za sklad obmejnih Slovencev vrlo delujoči obrambni odsek Dekliške zveze v Šmartnem pri Velenju. Živele vrle Slovenke!

* Za šentiljski dom so darovali Mohorjani v Gornjem 20 K 60 v.
* Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali sledeči p. n. dobrotniki in dobrotnice: Gostje na gostiji Franc. in Jozef Lešnik v Star novirasi (nabral družec Fr. Rožman) 10 K, posojilnica v Framu 30 K, Weigl Jožef, župnik za kruh sv. Antona 6 K, posojilnica pri sv. Jurju ob Ščavnici 10 K Vsem dobrotnikom in dobrotnicam stetero „Bog plati“ in veselo Aleluja!